

Quercetti®

 Play
Montessori

příručka – příručka

⚠ UPOZORNĚNÍ / UPOZORNENIE:

Nevhodné pro děti do tří let – nebezpečí spolknutí nebo vdechnutí malých částí.

Nevhodné pre deti do troch rokov – nebezpečenstvo prehltnutia alebo vdychnutia malých častí.

Maria Montessori

„Přomoz mi, abych to dokázal sám.“ To je hlavní myšlenka metody Montessori.

Metoda Montessori je pedagogický systém, který Maria Montessori vyvinula na základě svých vědeckých pozorování způsobů, jakými se děti učí, a na základě intuitivního poznání, že základem jakékoli vzdělávací metody by měl být respekt k dětské spontánnosti, protože děti jsou přirozeně disponovány k tomu, aby se učily, jakmile je jim ponechána možnost, aby byly samy sebou.

Portrét je vytvořen pomocí kolíčků Quercetti PixelArt

My jsme montessoriovští...

Děti mají vrozenou schopnost učit se, jen je musíme nechat, aby mohly objevovat svět a poznávat jej svými smysly. Proto se hračkám, jež rozvíjejí manuální zručnost (a tím i inteligenci) říká „senzorické“ (= smyslové) hračky.

Tím, že používají své ruce, se děti učí, chápou, vnímají a představují si. Zároveň také cvičí. Manipulace se speciálně tvarovanými trojrozměrnými objekty jim totiž pomáhá posilovat svaly v zápěstí, které pak využijí při grafomotorických cvičeních a nakonec při psaní spojovaným ručním písmem.

Rodiče a učitelé je musí sledovat a dopřát jim dostatek času, připravit jim odpovídající prostředí k učení a poskytnout jim správné didaktické pomůcky. Ty by měly být navrženy a zpracovány tak, aby vyhovovaly specifickým potřebám dětí a sloužily k jejich celostnímu vývoji.

Mnoho našich hraček vždy vykazovalo prvky založené na metodě Montessori, a proto byly využívány v řadě škol. Nevydávají zvuky, nesvítlí ani neobsahují elektroniku nebo další věci, které děti jen matou a rozptylují. Díky tomu se děti mohou při hře plně soustředit, a tím se učit.

Visačka vzdělávacích přínosů

Každá hračka je opatřena visačkou vzdělávacích přínosů, která uvádí hlavní schopnosti a dovednosti, jež si dítě při jejím správném používání bude rozvíjet.

V souladu s přímým i nepřímým účelem Montessori pomůcek využívaných ve školách byly hračky z řady Play Montessori přiřazeny k dovednostem a schopnostem, které je možno rozvíjet a zdokonalovat během hry v prostředí domova.

✓ Jemná motorika

Pojmem jemná motorika označujeme pohyby prstů, ruky a zápěstí. Je velmi důležité procvičovat ji už od útlého věku, aby se tyto pohyby zdokonalovaly. Takovéto „cvičení“ je zároveň přínosné pro rozvoj dalších oblastí, jako je pozornost, soustředění a schopnost plně se věnovat konkrétní činnosti.

✓ Kognitivní vývoj

Hračky z řady Play Montessori podporují intelektuální růst dětí. Když si s nimi děti hrají, obohacují své znalosti a rozvíjejí své duševní schopnosti.

✓ Jazykový vývoj

Vývoj jazykových schopností začíná u dětí hned po narození a tyto schopnosti se s věkem zdokonalují. Proto je nezbytné mluvit na děti jasně a zřetelně. Při správném cvičení děti rychle chápou a učí se tvořit smysluplné věty; přirozeně tak rozvíjejí schopnost správného využívání jazyka.

✓ Smyslový vývoj

Pro děti do šesti let představuje jejich pět smyslů „brány“ k poznání. V té době prožívají to, co Maria Montessori nazvala „senzitivními obdobími“. Tato období zvýšené vnímavosti je třeba co nejvíce využít, a to především doma. Dotýkání se různých tvarů a povrchů, čichání vůní a pachů, ochutnávání různých chutí, vnímání hmotnosti a teploty, to vše jsou činnosti, jež dětem umožňují komplexní vývoj – a mohou je provádět právě s hračkami Quercetti.

✓ Rozvoj manuální zručnosti

Správné využívání a vývoj prstů, ruky a zápěstí je v metodě Montessori považováno za aspekt základní důležitosti, protože právě na něm závisí rozvoj mozkových spojení. Tato dovednost, která může být stimulována řadou manuálních i herních aktivit již od nejútlejšího věku, také úzce souvisí s rozvojem koordinace oka a ruky a grafomotorických dovedností.

✓ Rozvoj kreativity

Jedná se o velmi důležitou stránku vývoje dětí, protože je vede k tomu, aby pomocí svých rukou, představivosti a nápadů tvořily, vyráběly, stavěly, měnily a vynalézaly. Pomáhá jim k sebevyjádření, k rozvoji sebedůvěry a k získání vědomí, že dovedou něco udělat.

✓ Vnímání časové posloupnosti

Prostřednictvím hry se děti učí organizovat a měnit pořadí událostí, např. sestavit děje v rámci příběhu. Je to komplexní činnost, která je pro rozvoj a růst dětí velmi důležitá.

✓ Logické a matematické uvažování

Kromě porozumění se děti musí naučit také správně sdělovat informace, které obdržely, musí být schopny vysvětlit své úvahy a propojit různá témata.

✓ Grafomotorika

Maria Montessori nás naučila, že nejdůležitějším „nástrojem“ k tomu, abychom zvládli psaní, a především abychom dokázali psát plynule a úhledně, je naše ruka. Je proto nesmírně důležité, aby k jejímu správnému procvičování docházelo již v raném dětství. Během hry bude muset dítě vykonávat pohyby, které mu pomohou rozvíjet tyto dovednosti.

✓ Prostorová orientace

Co všechno je kolem nás? Jak je to uspořádáno? Kde jsou věci a kde lidé? Mají tam být, nebo ne? S těmito koncepty se setkáváme denně, ale pro děti není snadné je pochopit. Pomohou jim v tom jak zkušenosti z každodenního života, tak naše jednoduché a zábavné hry a hračky.

✓ Lateralizace

Obecně se jedná o schopnost rozlišovat pravou a levou stranu. Souvisí však také s orientací, vývojem prostorového vnímání a motoriky, jazykovým vývojem, se čtením, kreslením a uvědomováním si vlastního těla, protože je spojena se zráním nervové soustavy a dominancí jedné z mozkových hemisfér. Zároveň souvisí i s rozvojem koordinace oka a ruky.

✓ Vizomotorická koordinace

Koordinace oka a ruky je základem pro to, aby se dítě naučilo psát, ale i pro řadu dalších každodenních činností. Dá se popsat jako schopnost používat současně oči i ruce tak, abychom ovládali naše pohyby, odhadovali vzdálenost, orientovali se v prostoru apod.

✓ Vnímání vztahů a souvislostí

Tato zdánlivě jednoduchá dovednost se týká schopnosti propojovat vzájemně obrazy, věci, lidi i koncepty. U malých dětí ji nejlépe pomáhají rozvinout konkrétní hračky, které představují situace, místa a osoby spojené s jejich každodenním životem.

✓ Předčtenářské dovednosti

Jedná se o postupný, často spontánní zájem o svět zvuků a písmen. Začínáme je vyhledávat ve slovech označujících věci kolem nás, ve jménech členů rodiny, v názvech oblíbených zvířátek apod. Hrajeme si se zvuky a pak se slovy společně s rodiči nebo se sourozenci, doma nebo v autě. Jde o důležitý krok v rozvoji motivace a zároveň o jeden ze základních principů metody Montessori: dítě se učí číst, protože samo chce, nikoli proto, že je o to žádáno.

✓ Práce s chybou

Jedním ze základních rysů metody Montessori je, že děti mají možnost samy opravovat své chyby. V Montessori školách dětem už samotné výukové materiály naznačí, že udělaly chybu, což je velmi důležitý krok na cestě k samostatnosti a nezávislosti. Takováto vlastnost by také vždy měla být součástí her a hraček.

✓ Kritické myšlení

Schopnost přemýšlet, zvažovat, analyzovat, chápat a hledat řešení patří k základním dovednostem, které metoda Montessori u dětí rozvíjí, aby se naučily samostatnému rozhodování a volbě. To jim pomáhá získávat svobodu a nezávislost, ale také dovednost klást si otázky, řešit problémy, nečekat na odpověď apod.

✓ Chápání příčiny a následku

Tato dovednost dětem pomáhá pochopit vztah mezi každým z jejich činů (příčina) a světem, který je obklopuje (následek), stejně jako obecné souvislosti mezi věcmi. Odhalení tohoto vztahu patří mezi jejich první objevy a jeho správné pochopení jim pomůže lépe porozumět okolnímu světu.

✓ Řešení problémů

Schopnost řešit problémy úzce souvisí s rozvojem kritického myšlení. Pro děti je nesmírně důležité, aby se naučily čelit každodenním problémům a řešit je. Vhodným začátkem jsou „jednoduché“ potíže, které jim přinášejí hry a hračky.

✓ Matematické myšlení

Rovněž tato schopnost souvisí s kritickým myšlením a řešením problémů. Pomáhá dětem rozvíjet dovednost jasně analyzovat problém a pak jej racionálně, postupnými kroky vyřešit. Takovýto přístup zároveň prohlubuje pozornost a soustředění.

Maria Montessori

„Pomůž mi, aby som to dokázal sám.“ To je hlavná myšlienka metódy Montessori.

Metóda Montessori je pedagogický systém, ktorý Maria Montessori vyvinula na základe svojich vedeckých pozorovaní spôsobov, akými sa deti učia, a na základe intuitívneho poznania, že základom akejkolvek vzdelávacej metódy by mal byť rešpekt k detskej spontánnosti, pretože deti sú prirodzene disponované k tomu, aby sa učili, hneď ako je im ponechaná možnosť, aby boli samy sebou.

Portrét je vytvorený pomocou kolíčkov Quercetti PixelArt

My sme montessoriovskí...

Deti majú vrodenu schopnosť učiť sa, len ich musíme nechať, aby mohli objavovať svet a spoznávať ho svojimi zmyslami. Preto sa hračkám, ktoré rozvíjajú manuálnu zručnosť (a tým aj inteligenciu), hovorí „senzorické“ (= zmyslové) hračky.

Tým, že používajú svoje ruky, sa deti učia, chápu, vnímajú a predstavujú si. Zároveň tiež cvičia. Manipulácia so špeciálne tvarovanými trojrozmernými objektmi im totiž pomáha posilňovať svaly v zápästí, ktoré potom využijú pri grafomotorických cvičeniach a nakoniec pri písaní spojovaným ručným písmom.

Rodičia a učitelia ich musia sledovať a dopriať im dostatok času pripraviť im zodpovedajúce prostredie na učenie a poskytnúť im správne didaktické pomôcky. Tie by mali byť navrhnuté a spracované tak, aby vyhovovali špecifickým potrebám detí a slúžili na ich celostný vývoj.

Mnoho našich hračiek vždy vykazovalo prvky založené na metóde Montessori, a preto boli využívané v mnohých školách. Nevydávajú zvuky, nesvietia ani neobsahujú elektroniku alebo ďalšie veci, ktoré deti len mätú a rozptyľujú. Vďaka tomu sa deti môžu pri hre plne sústrediť, a tým sa učiť.

Visačka vzdelávacích prínosov

Každá hračka je vybavená visačkou vzdelávacích prínosov, ktorá uvádza hlavné schopnosti a zručnosti, ktoré si dieťa pri jej správnom používaní bude rozvíjať.

V súlade s priamym aj nepriamym účelom Montessori pomôcok využívaných v školách boli hračky z radu Play Montessori priradené k zručnostiam a schopnostiam, ktoré je možné rozvíjať a zdokonaľovať počas hrania v prostredí domova.

✓ Jemná motorika

Pojmom jemná motorika označujeme pohyby prstov, ruky a zápästia. Je veľmi dôležité precvičovať ju už od útleho veku, aby sa tieto pohyby zdokonaľovali. Takéto „cvičenie“ je zároveň prínosné pre rozvoj ďalších oblastí, ako je pozornosť, sústredenie a schopnosť plne sa venovať konkrétnej činnosti.

✓ Kognitívny vývoj

Hračky z radu Play Montessori podporujú intelektuálny rast detí. Keď sa s nimi deti hrajú, obohacujú svoje znalosti a rozvíjajú svoje duševné schopnosti.

✓ Jazykový vývoj

Vývoj jazykových schopností sa začína u detí hneď po narodení a tieto schopnosti sa s vekom zdokonaľujú. Preto je nevyhnutné hovoriť na deti jasne a zreteľne. Pri správnom cvičení deti rýchlo chápu a učia sa tvoriť zmysluplné vety; prirodzene tak rozvíjajú schopnosť správneho využívania jazyka.

✓ Zmyslový vývoj

Pre deti do šiestich rokov predstavuje ich päť zmyslov „brány“ k poznaniu. V tom čase prežívajú to, čo Maria Montessori nazvala „senzitívnymi obdobiami“. Tieto obdobia zvýšenej vnímavosti je potrebné čo najviac využiť, a to predovšetkým doma. Dotýkanie sa rôznych tvarov a povrchov, ovoniavanie vôní a pachov, ochutnávanie rôznych chutí, vnímanie hmotnosti a teploty, to všetko sú činnosti, ktoré deťom umožňujú komplexný vývoj – a môžu ich robiť práve s hračkami Quercetti.

✓ Rozvoj manuálnej zručnosti

Správne využívanie a vývoj prstov, ruky a zápästia je v metóde Montessori považované za aspekt základnej dôležitosti, pretože práve na ňom závisí rozvoj mozgových spojení. Táto zručnosť, ktorá môže byť stimulovaná radom manuálnych aj herných aktivít už od najútlejšieho veku, tiež úzko súvisí s rozvojom koordinácie oka a ruky a grafomotorických zručností.

✓ Rozvoj kreativity

Ide o veľmi dôležitú stránku vývoja detí, pretože ich vedie k tomu, aby pomocou svojich rúk, predstavivosti a nápadov tvorili, vyrábali, stavali, menili a vynachádzali. Pomáha im k sebaujadreniu, k rozvoju sebadôvery a k získaniu vedomia, že dokážu niečo urobiť.

✓ Vnímanie časovej postupnosti

Prostredníctvom hry sa deti učia organizovať a meniť poradie udalostí, napr. zostaviť deje v rámci príbehu. Je to komplexná činnosť, ktorá je pre rozvoj a rast detí veľmi dôležitá.

✓ Logické a matematické uvažovanie

Okrem porozumenia sa deti musia naučiť tiež správne oznamovať informácie, ktoré dostali, musia byť schopné vysvetliť svoje úvahy a prepojiť rôzne témy.

✓ Grafomotorika

Maria Montessori nás naučila, že najdôležitejším „nástrojom“ k tomu, aby sme zvládli písanie, a predovšetkým aby sme dokázali písať plynulo a úhladne, je naša ruka. Je preto nesmierne dôležité, aby k jej správne precvičovaniu dochádzalo už v ranom detstve. Počas hry bude musieť dieťa vykonávať pohyby, ktoré mu pomôžu rozvíjať tieto zručnosti.

✓ Priestorová orientácia

Čo všetko je okolo nás? Ako je to usporiadané? Kde sú veci a kde ľudia? Majú tam byť, alebo nie? S týmito konceptmi sa stretávame denne, ale pre deti nie je jednoduché ich pochopiť. Pomôžu im v tom tak skúsenosti z každodenného života, ako aj naše jednoduché a zábavné hry a hračky.

✓ *Lateralizácia*

Všeobecne ide o schopnosť rozlišovať pravú a ľavú stranu. Súvisí však aj s orientáciou, vývojom priestorového vnímania a motoriky, jazykovým vývojom, s čítaním, kreslením a uvedomovaním si vlastného tela, pretože je spojená so zrením nervovej sústavy a dominanciou jednej z mozgových hemisfér. Zároveň súvisí aj s rozvojom koordinácie oka a ruky.

✓ *Vizuomotorická koordinácia*

Koordinácia oka a ruky je základom pre to, aby sa dieťa naučilo písať, ale aj pre veľa ďalších každodenných činností. Dá sa opísať ako schopnosť používať súčasne oči aj ruky tak, aby sme ovládali naše pohyby, odhadovali vzdialenosť, orientovali sa v priestore a pod.

✓ *Vnímanie vzťahov a súvislostí*

Táto zdanlivo jednoduchá zručnosť sa týka schopnosti prepojiť vzájomne obrazy, veci, ľudí aj koncepty. U malých detí ju najlepšie pomáhajú rozvinúť konkrétne hračky, ktoré predstavujú situácie, miesta a osoby spojené s ich každodenným životom.

✓ *Predčitateľské zručnosti*

Ide o postupný, často spontánny záujem o svet zvukov a písmen. Začínáme ich vyhľadávať v slovách označujúcich veci okolo nás, v menách členov rodiny, v názvoch obľúbených zvieratiek a pod. Hráme sa so zvukmi a potom so slovami spolu s rodičmi alebo so súrodencami, doma alebo v aute. Ide o dôležitý krok v rozvoji motivácie a zároveň o jeden zo základných princípov metódy Montessori: dieťa sa učí čítať, pretože samo chce, nie preto, že je o to žiadané.

✓ *Práca s chybou*

Jedným zo základných rysov metódy Montessori je, že deti majú možnosť samy opravovať svoje chyby. V Montessori školách deťom už samotné výučbové materiály naznačia, že urobili chybu, čo je veľmi dôležitý krok na ceste k samostatnosti a nezávislosti. Takáto vlastnosť by tiež vždy mala byť súčasťou hier a hračiek.

✓ *Kritické myslenie*

Schopnosť premýšľať, zvažovať, analyzovať, chápať a hľadať riešenia patrí k základným zručnostiam, ktoré metóda Montessori u detí rozvíja, aby sa naučili samostatnému rozhodovaniu a voľbe. To im pomáha získavať slobodu a nezávislosť, ale tiež zručnosť klásť si otázky, riešiť problémy, nečakať na odpoveď a pod.

✓ *Chápanie príčiny a následku*

Táto zručnosť deťom pomáha pochopiť vzťah medzi každým z ich činov (príčina) a svetom, ktorý ich obklopuje (následok), rovnako ako všeobecné súvislosti medzi vecami. Odhalenie tohto vzťahu patrí medzi ich prvé objavy a jeho správne pochopenie im pomôže lepšie porozumieť okolitému svetu.

✓ *Riešenie problémov*

Schopnosť riešiť problémy úzko súvisí s rozvojom kritického myslenia. Pre deti je nesmierne dôležité, aby sa naučili čeliť každodenným problémom a riešiť ich. Vhodným začiatkom sú „jednoduché“ problémy, ktoré im prinášajú hry a hračky.

✓ *Matematické myslenie*

Takisto táto schopnosť súvisí s kritickým myslením a riešením problémov. Pomáha deťom rozvíjať zručnosť jasne analyzovať problém a potom ho racionálne, postupnými krokmi vyriešiť. Takýto prístup zároveň prehľbuje pozornosť a sústredenie.

Řada hraček Play Montessori vznikla
s podporou společnosti MontessoriInPratica.

*Rad hraček Play Montessori vznikol
s podporou spoločnosti MontessoriInPratica.*

Hrajte si chytře!

Hrajte sa múdro!